

Predsedníčka Európskeho parlamentu Roberta Metsola
Prejav na neformálnom zasadnutí hláv štátov a predsedov vlád
v Nikózi (Cyprus) 24. apríla 2026

Ďakujem Vám, pán predseda Európskej rady Costa a pán prezident Christodoulides, za usporiadanie tejto diskusie a za Vaše líderstvo v týchto neľahkých časoch.

Dobré ráno všetkým.

Ak dovoľíte, rada by som dnes hovorila o troch témach: o našej reakcii na ekonomické dôsledky krízy na Blízkom východe, o posúdení plánu Jedna Európa, jeden trh Parlamentom a napokon o viacročnom finančnom rámci.

Dovoľte mi však ešte predtým privítať prijatie 20. balíka sankcií a uvoľnenie úveru pre Ukrajinu vo výške 90 miliárd EUR, ktorý Parlament schválil a uviedol do platnosti pred dvomi mesiacmi. Naša pozornosť je síce upretá na Blízky východ, ale v čoraz nestabilnejšom svete sa líderstvo posudzuje podľa toho, ako vieme jednu krízu vyriešiť bez toho, aby sme sa prestali venovať ten druhej. Dokazujeme, že sa to dá.

To ma privádza k prvému bodu: cenám energie a Blízkeho východu.

Od vyhlásenia prímeria uplynulo sedemdnásť dní a všetci vidíme, že situácia je aj naďalej veľmi nestabilná. Podmienky na rokovania však boli vytvorené, a preto treba prímerie udržať. Stretla som sa s predstaviteľmi Rady pre spoluprácu v Perzskom zálive vrátane jej generálneho tajomníka a ponúkla som im podporu Európskeho parlamentu. Viem, že dnes sa s generálnym tajomníkom a regionálnymi partnermi stretnete aj vy. Nikos, Cyprus je majákom Európy v tomto regióne a ukazuje sa, že cyperské predsedníctvo je kľúčovým mostom k Blízkeho východu.

Všetci chceme to isté: rýchly a trvalý koniec vojny, ktorý umožní garantovať práva, dôstojnosť a slobodu iránskeho ľudu, vyrieši obavy z iránskeho jadrového programu, programu balistických rakiet a iránskej podpory ozbrojených skupín a ukončí blokádu Hormuzského prielivu. Vidíme, ako iránsky režim aj naďalej svojvoľne popravuje svojich obyvateľov a zadržáva disidentov – vrátane nositeľky Nobelovej ceny Narges Mohammadiovej, ktorá bola vo februári opäť odsúdená na sedem a pol roka väzenia. Je dôležité, aby všetci títo ľudia a ich rodiny videli, že Európa na nich nezabudla.

Treba obnoviť slobodu plavby, a preto vítam stále väčšiu koalíciu partnerov spolupracujúcich v tejto oblasti. Ukazuje sa, že Európa dokáže riešiť krízu, ktorú sme nevyvolali, ale pred ktorú sme boli postavení. Opäť vidíme, aké dôležité je mať jasnú stratégiu pre článok 42 ods. 7 ako súčasť nášho európskeho obranného a bezpečnostného arzenálu.

Pokiaľ ide o ceny energie, videla som návrhy Komisie a súhlasím s tým, že potrebujeme dočasnú a presne zameranú pomoc. A potrebujeme ju rýchlo. Aj keď konáme v záujme dneška, nemôžeme zabudnúť na to, čo chceme dosiahnuť zajtra. Nemali by sme opravovať to, čo nie je pokazené.

Pravidlá skladovania plynu, ktoré sme zaviedli pred štyrmi rokmi, stabilizovali trhy, posilnili dôveru a zlepšili spoluprácu medzi členskými štátmi. Náš krok k diverzifikácii energetického

mixu a zníženiu závislosti sa vypláca. Najlepšie sa dnes vedie krajinám s vyšším podielom obnoviteľných zdrojov energie, silnou jadrovou energetikou a menšou závislosťou od plynu.

Nestalo sa to náhodou. Je to výsledok našich cielených rozhodnutí, aby sme boli odolnejší, nezávislejší a menej vystavení otrasom. Naša dlhodobá stratégia funguje a musíme pokračovať v nastúpenom kurze.

Preto sú potrebné ďalšie investície do infraštruktúry, aby sme zaistili jej funkčnosť. Parlament už pokročil v práci na balíku opatrení pre elektrizačné sústavy, ktorým sa zmodernizujú naše siete v záujme podpory čistejšej a decentralizovanejšej energie. Jeho dokončenie sa očakáva v druhej polovici roka. Spôsob, akým sa tieto návrhy prijímajú, má vplyv na plynulosť legislatívneho procesu.

Treba si tiež ponechať otvorenú myseľ, pokiaľ ide o spôsob výroby našej elektrickej energie. Stratégia Komisie pre malé a pokročilé modulárne reaktory je krokom týmto smerom. To sú témy, za ktoré sa Európsky parlament veľmi zasadzoval, a sme pripravení rýchlo konať a zaviesť ich do praxe.

Mojou druhou témou je plán Jedna Európa, jeden trh.

Vo februári sme sa v Alden Biesene dohodli, že na marcovom zasadnutí Európskej rady prijmeme rozhodnutia a stanovíme časový plán. Teraz je čas, aby sme záväzky premenili na činy.

Som vďačná Komisii a Rade za spoluprácu pri vypracovaní tohto plánu. Myslím si, že vzhľadom na situáciu pracovali naše tímy dobre a rýchlo. Tento proces mohol byť síce lepší – ale bol by dlhší. Niektoré politické skupiny by tiež uvítali väčší dôraz na investície, bývanie, digitalizáciu a sociálny rozmer, ako aj vyriešenie problému blokovania rozhodnutí členskými štátmi a tzv. gold-plating-u.

Napriek tomu je tento plán ambiciózny, posilňuje našu schopnosť zvládať otrasy a plní to, čo sme prijali v spoločnom vyhlásení. Toto je Európa, ktorá reaguje na to, čo potrebuje.

Pokiaľ ide o prioritné návrhy tohto plánu, Európsky parlament si svoju úlohu splní. A splní si ju dobre. Potrebujeme však aj priestor a dôveru, aby sme mohli riadne vykonávať demokratický dohľad a legitimitu. 720 poslancov EP z viac ako 200 politických strán nebude nikdy bezmyšlienkovite schvaľovať predložené návrhy.

Máme stanovené termíny pre prioritné návrhy a politický záväzok, že urobíme všetko, čo je v našich silách, aby sme tieto termíny dodržali pri plnom rešpektovaní legislatívneho procesu, čo je veľmi dôležité. Na predloženie niektorých návrhov však ešte stále čakáme. Preto chcem zdôrazniť, že Európsky parlament nebude akceptovať žiaden časový tlak, ak návrhy nebudú predložené včas a nebudú dobre vypracované. Ambicióznosť je dobrá vlastnosť, ale musíme byť aj realisti. Dlhujeme to občanom.

Už som to spomínala: väčšina ľudí vníma Európu ako jeden systém a posudzuje ju podľa jednej veci – či prináša výsledky. Musíme spolupracovať.

To ma privádza k poslednému bodu: viacročnému finančnému rámcu.

Členovia rozpočtového výboru Európskeho parlamentu schválili minulý týždeň veľkou väčšinou našu rokovaciu pozíciu k budúceму dlhodobému rozpočtu. Budúci týždeň sa bude o tom hlasovať na plenárnej schôdzi. Keď Rada prijme svoj mandát, budeme s ňou môcť začať rokovať. V apríli budeme mať rokovaciu pozíciu, budeme vedieť, čo chceme, a budeme pripravení.

Dovoľte mi ešte objasniť dve veci. Po prvé, správa nášho výboru nespochybňuje celkovú štruktúru nového rozpočtu. Podporujeme väčšie zameranie na konkurencieschopnosť a obranu. Vás by sme chceli požiadať, aby ste zostali otvorení myšlienke nových vlastných zdrojov. A po druhé, nemôžeme očakávať, že starý dlh zaplatia nové generácie. Pokiaľ ide o Európsky nástroj obnovy, musíme zaistiť, aby jeho splátky a úroky neboli na úkor našich budúcich ambícií. Opäť platí, že krátkodobé opatrenia by nemali spôsobovať dlhodobé problémy.

Dovoľte mi ukončiť svoj príhovor týmito slovami: Európa nemôže čeliť novej ére so starým rozpočtovým rámcom. Súčasný rozpočet bol z dôvodu kríz našponovaný na prasknutie. Na takéto krízy nebol pripravený. Zvládli sme to, ale vidíme jeho obmedzenia. Na meniaci sa svet nemôžeme reagovať zastaranými nástrojmi. Potrebujeme rozpočet, ktorý bude vhodný na daný účel a bude si plniť svoju úlohu tam a vtedy, keď to bude najviac potrebné.

Ďakujem Vám za pozornosť.